

Seznam příloh

Příloha č. 1: Informovaný souhlas

Příloha č. 2: Osnova rozhovorů s pedagogickými pracovníky ze svobodných škol

Příloha č. 3: Osnova rozhovoru s odborníkem na alternativní pedagogiku

Příloha č. 4: Osnova rozhovoru s inspektorkou z České školní inspekce

Příloha č. 5: Ukázka kódování

Příloha č. 1 Informovaný souhlas

Informovaný souhlas s rozhovorem

Byl/a jste požádán/a o rozhovor v rámci sběru dat pro bakalářskou práci Kristiny Švábové, studentky oboru Sociologie a sociální politika na FSV UK. Účelem práce je prozkoumat fenomén svobodných škol v českém vzdělávacím systému.

S Vaším svolením bude tento rozhovor nahráván. Nahraný rozhovor bude přepsán a použit pro analýzu, ale jako celek nebude v žádné podobě zveřejněn. Účast na rozhovoru můžete kdykoliv přerušit. Použité citace nebudou obsahovat Vaše jméno ani název školy.

Prosím o Váš souhlas s provedením rozhovoru.

Podpis:

Dne:

Příloha č. 2: Osnova rozhovorů s pedagogickými pracovníky ze svobodných škol

Přikládám zde hrubou verzi osnovy, která se však s každým respondentem měnila na základě informací zjištěných probíhající analýzou rozhovorů a dokumentů, ale i na základě role, jakou respondent zastává v dané škole.

Úvod

- *představení sebe, výzkumu a průběhu rozhovoru, žádost o svolení s nahráváním*

Warm-up

- Povězte mi, prosím, jak jste se dostal/a k tomu, že pracujete ve svobodné škole?

Okruh 1: Koncepce školy

- Lze [Modrou/Zelenou školu] označit za svobodnou školu? Čím se to vyznačuje?
- Liší se Vaše škola od jiných svobodných škol?
- Jaké školy Vám jsou inspirací?
- Vyvíjí se koncepce školy nebo je daná a neměnná?
- Jak se hodnoty školy projevují v praxi?

Okruh 2: Český vzdělávací systém

- V ČR již delší dobu existují různé alternativní školy, jako je Montessori nebo Waldorf. Dá se říct, že vám „vyšlapaly cestu“? Jsou nějaké aspekty, v nichž jim současný vzdělávací systém vyhovuje a vám již ne? Jaké?
- Překvapily vás, pozitivně či negativně, nějaké požadavky nebo naopak vstřícné kroky ze strany státu?
- Jak se vám daří fungovat v tomto systému? Museli jste nebo musíte dělat nějaké ústupky? Co je pro vás nejtěžší? Jak tyto konflikty zájmů řešíte? Lze to vztáhnout na svobodné školy v ČR obecně? Jak moc je pro svobodné školy obtížné zde fungovat?
- Jaká je vaše zkušenost s Českou školní inspekcí? Jak jste vnímali jejich způsob kontroly školy?
- Jsou podle Vás požadavky státu na (alternativní) školy patřičné a pochopitelné? Jak vnímáte český vzdělávací systém?

Okruh 3: Vývoj do budoucna

- Co byste si přál/a, aby se změnilo? Co by vám pomohlo?
- Jaké pozitivní kroky jsou podle Vás ze strany státu v blízké budoucnosti reálné?
- Vzniká čím dál více svobodných škol. Je zde vysoká poptávka ze strany rodičů? Myslíte si, že tato popularita bude i nadále stoupat? Roste podpora hodnot svobodných škol ve společnosti? Snaží se příznivci svobodného vzdělávání vyvíjet vliv na politiky, aby dosáhli zlepšení situace? Jaký a jak?

Cooling-off

- Vnímáte požadavky státu jako problém?
- Můžete prosím zrekapitulovat, jaké jsou podle vás nejproblematičtější aspekty fungování v ČR jako svobodná škola?

Závěr

- Je něco jiného, co je podle Vás důležité, ale nezmínili jsme to v rozhovoru?
- *poděkování, rozloučení*

Příloha č. 3 Osnova rozhovoru s odborníkem na alternativní pedagogiku

- Kdo žádá o přítomnost odborníka? Z jakého důvodu?
- V čem spočívá tato funkce?
- Účastníte se celé inspekční činnosti?
- Jaké činnosti máte na starosti?
- Jaké školy mohou o tuto možnost zažádat?
- Co je chápáno jako „alternativní škola“?
- Rozlišuje se mezi různými alternativami?
- Jak moc je tato praxe rozšířená?

Příloha č. 4 Osnova rozhovoru s inspektorkou z České školní inspekce

1) Inspekční činnost v nově vznikajících školách

- Jaké problémy či nedostatky se při inspekční činnosti v nových školách objevují nejčastěji?
- Jak často dochází k provedení inspekční činnosti na základě vlastní žádosti školy? Za jakých okolností je tento postup ze strany školy vhodný? Liší se průběh inspekční činnosti, zažádá-li o ni sama škola?

2) Inspekční činnost v alternativních školách

- Liší se průběh inspekční činnosti v alternativních a standardních školách?
- Jaké problematické aspekty se opakovaně objevují u alternativních škol?
- Daří se alternativním školám naplnit požadavky státu tak, aby dosáhly na zvýšený normativ? Jaké nedostatky, jichž se alternativní školy často dopouštějí, mívají na závěrečný negativní verdikt největší vliv?

3) Inspekční činnost v * škole

- Zнала jste Vy nebo Vaši kolegové koncept svobodné školy před návštěvou * školy?
- Lišila se Vaše zkušenost s * od dalších alternativních škol? Vybočují některé slabé či silné stránky školy (*např. nedostačující systém hodnocení, nediferencovaná vzdělávací nabídka apod.*) z Vaší zkušenosti s alternativními i standardními školami?
- Jedné z inspekčních činností se jako přizvaná osoba zúčastnil odborník na alternativní pedagogiku. Je toto častá praxe? Jakou roli má takovýto odborník?

Příloha č. 5 Ukázka kódování

Přepis rozhovoru	Kódy	Kategorie
<p>A ty říkáš, že vy se snažíte přizpůsobit tomu systému v podstatě nebo fungovat pod tím systémem?</p> <p>Prizpůsobovat ne. My tu fungujeme, když je tu konflikt mezi dvěma dětmi nebo dvěma dospělými nebo dospělým a dítětem, tak my fungujeme na tom, že my netrestáme toho provinilce, nehledáme, kdo je viník, my se snažíme mediovat, to znamená, že zjišťujeme potřeby jedné i druhé strany a věříme tomu, že ty potřeby máme všichni lidé stejné, jo, potřeba lásky, potřeba bla bla bla, že to je prostě to, kde se dokážeme střetnout všechny strany. A takto stejně se snažíme přistupovat i k tomu systému a k té inspekci, že prostě stát má nějaké potřeby, nějaké svoje potřeby bychom to nazvali, my máme svoje a v podstatě jde o to najít to, kde se konečně střetneme. A ono to může vypadat, že ty chceš toto, já chci toto, ale když pátráme po těch nejhlubších potřebách, přes ty pocity a přes ty potřeby, když jdeme do těch základních věcí, tak zjistíme, že nám jde o to stejné. A že to umíme naplnit, že se dokážeme v tom shodnout, jen to je třeba odkomunikovat a najít, že co to tam je. Já nevím, pokud má tam inspektorka strach, že naše děti odejdou odtud hloupě, no tak se snažíme dát jí nějaké ujištění, kde se to střetne, aby nemusela ten strach tam mít. Jo, že nám tam dá tu fajfku a hned my tu budeme produkovat naprosté analfabety. Takže podle mě to ani není, že se snažíme vyhovět systému, ale že se snažíme hledat ten průnik, který vždycky lidé mají, jo, ty základní věci chceme stejné. Chceme dobro pro ty děti, chceme, aby byly připravené do života, to chce i inspekce a já pevně věřím, že nějaký inspektor nechce dusit malé děti, aby trpěly, jo, že tak to není. Takže, takže asi ten průnik hledáme spíš.</p> <p>Spíš se tedy snažíte hledat konsenzus?</p> <p>No, jednoduše, my se snažíme o tu možnost volby, že pokud někdo vnímá klasický systém nebo nějaký Montessori systém, cokoliv jako to správné pro svoje dítě, aby měl tu možnost to dělat a být v té klasické škole, anebo být v té, kde tomu důvěřuje a kde se cítí dobře. A stejně tak tady, někteří rodiče, kteří přichází zvenku, že sem chtějí dát dítě, tak my s nimi nejprve máme rozhovor a zjišťujeme a když zjistíme, že ten rodič vlastně vůbec nebude v pohodě s tím, že to dítě bude ve třetí třídě a stále nebude umět malou násobilku a stráví celý týden za počítačem, tak my tomu rodiči ani nedoporučíme, aby k nám dával to dítě anebo mu doporučíme Montessori školu anebo nějakou takovou, protože on nechce být úplně v tom systému, pravděpodobně, jinak by tu nebyl, ale už to jakoby umíme zhruba odhadnout, komu vyhovuje nějaký systém a nepokládáme to za horší, není to špatně, každý má prostě nějaké svoje potřeby, strachy, zvyky, požadavky a stejně tak, když si někdo vybere hamburger a někdo si vybere salát, tak je to špatně? Já nevím, jak můžu posoudit, že co je horší pro něj,</p>	<p>optimistický přístup (není to přizpůsobování)</p> <p>řešení konfliktů – mediace</p> <p>optimistický přístup (přístup k inspekci – respekt)</p> <p>optimistický přístup (přístup k inspekci – konsenzus)</p> <p>nedůvěřivý přístup inspekce přístup k inspekci – vyjít vstříc, dát ujištění (respekt)</p> <p>nepochopení inspekci</p> <p>optimistický přístup (přístup k inspekci – konsenzus)</p> <p>možnost volby – umožnění alternativ</p> <p>rozhovor s rodiči</p> <p>nepochopení rodiči</p> <p>odrazování rodičů (nedoporučení školy na základě rozhovoru)</p>	<p>vnímání státu</p> <p>hodnoty</p> <p>vnímání státu</p> <p>vnímání státu</p> <p>rozpory</p> <p>řešení</p> <p>rozpor</p> <p>vnímání státu</p> <p>budoucnost</p> <p>řešení</p> <p>rozpor</p> <p>řešení</p>

možná pro něj zrovna ten hamburger v té chvíli je to nejlepší, co potřebuje a někdo zase ten salát.		
---	--	--